

Ftehim dwar is-Sigurtà Soċjali
bejn
Il-Kanada u r-Repubblika ta' Malta

Il-Gvern tal-Kanada u l-Gvern tar-Repubblika ta' Malta, Irrizolvew li jikkoperaw fil-qasam tas-sigurtà soċjali,
Iddeċidew li jikkonkludu ftehim għal dan il-għan, u

Qablu kif ġej:

PARTI 1 - DISPOŻIZZJONIJIET ĠENERALI

Artikolu I - Definizzjonijiet

1. Għall-finijiet ta' dan il-Ftehim,

“benefiċċju” tfisser kwalunkwe benefiċċju fi flus, pensjoni jew allowance li għalih issir dispożizzjoni fil-leġislazzjoni ta' kwalunkwe Parti u tinkludi kwalunkwe suppliment jew zieda applikabbli għal tali benefiċċju fi flus, pensjoni jew allowance;

“awtorità kompetenti” tfisser, fir-rigward tal-Kanada, il-Ministru jew Ministri responsabbli għall-applikazzjoni tal-leġislazzjoni tal-Kanada; u, fir-rigward ta' Malta, il-Ministru minn żmien għal żmien inkarigat mid-Dipartiment tas-Sigurtà Soċjali;

“istituzzjoni kompetenti” tfisser, fir-rigward tal-Kanada, l-awtorità kompetenti; u, fir-rigward ta' Malta, id-Dipartiment tas-Sigurtà Soċjali;

“perjodu kredibbli” tfisser perjodu ta' kontribuzzjonijiet, kemm jekk imħallsa jew akkreditati, jew perjodu ta' residenza wżat biex jakkwista d-dritt għal benefiċċju taħt il-leġislazzjoni ta' kwalunkwe Parti; fir-rigward tal-Kanada, tfisser ukoll perjodu li matulu pensjoni tad-dizabilità tithallas taħt il-Pjan tal-Pensjoni tal-Kanada;

“Gvern tal-Kanada” tfisser il-Gvern fil-kapaċità tiegħu bħala rappreżentant tal-Maestà Tagħha r-Regina tal-Kanada u r-rappreżentata mill-Ministru tas-Saħħa Nazzjonali u l-Benesseri;

“leġislazzjoni” tfisser, fir-rigward ta' Parti, il-liġijiet u r-regolamenti speċifikati fl-Artikolu 11(1) fir-rigward ta' dik il-Parti;

“membru tal-ekwipaġġ ta' vapur jew ajruplan” jinkludi kaptan, pilota, kmandant u navigatur;

“territorju” tfisser, fir-rigward tal-Kanada, it-territorju tal-Kanada; u, fir-rigward ta’ Malta, it-territorju ta’ Malta kif definit fil-Kostituzzjoni ta’ Malta.

Kwalunkwe terminu mhux definit f’ dan l-Artikolu għandu t-tifsira mogħtija lilu fil-leġislazzjoni applikabbli.

Artikolu 2 - Leġislazzjoni li għaliha japplika l-Ftehim

1. Dan il-Ftehim għandu japplika għal-leġislazzjoni li ġejja:

(a) fir-rigward tal-Kanada:

- (i) l-Att dwar is-Sigurtà tax-Xjuħija u r-regolamenti magħmula taħtu, u
- (ii) il-Pjan tal-Pensjoni tal-Kanada u r-regolamenti magħmula taħtu;

(b) fir-rigward ta’ Malta:

l-Att dwar is-Sigurtà Soċjali, 1987 u r-regolamenti magħmula taħtu, kif jipprovdu għal, japplikaw għal jew jaffettwaw:

- (i) pensjonijiet fir-rigward tal-irtirar,
- (ii) pensjoni tal-età,
- (iii) pensjonijiet rigward l-invalidità,
- (iv) pensjonijiet lir-romol,
- (v) allowance tal-orfni, u
- (vi) il-ħlas tal-kontribuzzjonijiet.

2. Dan il-Ftehim għandu japplika wkoll għal-liġijiet u r-regolamenti li jemendaw, jissupplimentaw, jikkonsolidaw jew jissostitwixxu l-leġislazzjoni speċifikata fil-paragrafu 1.

3. Dan il-Ftehim għandu japplika għal-liġijiet li jestendu l-leġislazzjoni ta’ kwalunkwe Parti għal beneficiċċji godda jew kategoriji godda ta’ beneficiċċji, biss jekk iż-żewġ partijiet jaqblu hekk fi Protokoll għal dan il-Ftehim.

Artikolu III - Persuni li għalihom japplika l-Ftehim

Dan il-Ftehim għandu japplika għal kwalunkwe persuna li hija jew li kienet soġġetta għal-leġislazzjoni tal-Kanada jew ta' Malta, u lid-dipendenti u s-superstiti ta' tali persuna fis-sens tal-leġislazzjoni applikabbli ta' kwalunkwe Parti.

Artikolu IV - Ugwaljanza fit-Trattament

Bla ħsara għal dan il-Ftehim, il-persuni kollha li għalihom japplika dan il-Ftehim għandhom jiġu ttrattati b'mod ugwali minn Parti fir-rigward ta' drittijiet u obbligi li jinqalghu kemm jekk direttament taħt il-leġislazzjoni ta' dik il-Parti jew bis-saħħa ta' dan il-Ftehim.

Artikolu V - Esportazzjoni ta' Benefiċċji

1. Sakemm mhux previst mod ieħor f'dan il-Ftehim, benefiċċji pagabbli taħt il-leġislazzjoni ta' Parti lil kwalunkwe persuna deskritta fl-Artikolu III, inklużi benefiċċji akkwistati bis-saħħa ta' dan il-Ftehim, m'għandhomx ikunu soġġetti għal ebda tnaqqis, modifika, sospensjoni, kancellazzjoni jew konfiska minhabba raġuni biss tal-fatt li l-persuna tgħix fit-territorju tal-Parti l-oħra, u għandhom jiġu fit-territorju tal-Parti l-oħra.

2. Benefiċċji pagabbli taħt dan il-Ftehim lil persuna li hija jew li kienet soġġetta għal-leġislazzjoni taż-żewġ Partijiet, jew għad-dipendenti jew superstiti ta' tali persuna, għandhom jiġu fit-territorju ta' Stat terz.

PARTI II

DISPOŻIZZJONIJIET DWAR IL-LEĠISLAZZJONI APPLIKABBLI

Artikolu VI - Regoli dwar Kontribuzzjonijiet

1. Suġġett għad-dispożizzjonijiet li ġejjin ta' dan l-Artikolu,

(a) persuna impjegata li taħdem fit-territorju ta' Parti għandha, fir-rigward ta' dak ix-xogħol, tkun soġġetta biss għal-leġislazzjoni ta' dik il-Parti; u

(b) persuna li taħdem għal rasha li normalment tgħix fit-territorju ta' Parti u li taħdem f'isimha fit-territorju tal-Parti l-oħra jew fit-territorji taż-żewġ Partijiet għandha, fir-rigward ta' dak ix-xogħol, tkun soġġetta biss għal-leġislazzjoni tal-Parti ta' qabel.

2. Persuna impjegata li hija koperta taħt il-leġislazzjoni ta' Parti u li twettaq servizzi fit-territorju tal-Parti l-oħra għall-istess persuna li timpjega għandha, fir-rigward ta' dawk is-servizzi, tkun soġġetta biss għal-leġislazzjoni tal-Parti ta' qabel bħallikieku dawk is-servizzi kienu mwettqa fit-territorju tagħha. Fil-każ ta' assenjazzjoni, din il-kopertura ma tistax tinzamm għal aktar minn 36 xahar mingħajr il-kunsens minn qabel tal-awtoritajiet kompetenti taż-żewġ Partijiet.

3. (a) Paragrafu 2 għandu japplika għal persuna li tintbagħat taħdem fuq installazzjoni in tinsab fiż-żona tal-blata kontinentali ta' Parti b'konnessjoni mal-esplorazzjoni ta' qiegħ il-baħar u sottomwol ta' dik iż-żona jew l-isfruttament tar-rizorsi minerali tagħha, bħallikieku dik l-installazzjoni kienet tinsab fit-territorju ta' dik il-Parti.

(b) Għall-finijiet ta' dan l-Artikolu, iż-żona tal-blata kontinentali ta' Parti tinkludi kull żona lil hinn mill-ibhra territorjali ta' dik il-Parti li, skont il-ligi internazzjonali u l-ligijiet ta' dik il-Parti, hija żona li fir-rigward tagħha dik il-Parti tista' teżerċita drittijiet fir-rigward ta' qiegħ il-baħar u s-sottomwol u r-rizorsi naturali tagħhom.

4. Persuna li, li kieku mhux għal dan il-Ftehim, tkun soġġetta għal-leġislazzjoni taż-żewġ Partijiet fir-rigward ta' impjieg bħala membru tal-ekwipaġġ ta' vapur jew inġenju tal-ajru għandha tkun suġġetta biss għal-leġislazzjoni tal-Kanada jekk hu jew hi normalment jirrisjedu fil-Kanada.

5. Persuna li hija ngaġġata lokalment biex twettaq id-dmirijiet ta' impjieg tal-gvern fir-rigward ta' Parti waħda waqt li tkun fit-territorju tal-Parti l-oħra għandha, fir-rigward ta' dawk id-dmirijiet, tkun soġġetta għal-leġislazzjoni tal-Parti tal-aħħar biss jekk hu jew hi ċittadin tagħha jew normalment jirrisjedi fit-territorju tagħha. Fl-aħħar każ dik il-persuna tista', madankollu, tagħzel li tkun suġġetta biss għal-leġislazzjoni tal-Parti ta' qabel jekk hu jew hi ċittadina tagħha.

6. L-awtoritajiet kompetenti tal-Partijiet jistgħu, bi ftehim komuni, jimmodifikaw l-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet ta' dan l-Artikolu fir-rigward ta' kwalunkwe persuna jew kategoriji ta' persuni.

Artikolu VII - Definizzjoni ta' ċerti perjodu ta' residenza fir-rigward tal-Leġislazzjoni tal-Kanada

Għall-iskop tal-kalkolu tal-ammont ta' benefiċċji taħt l-Att dwar is-Sigurtà tax-Xjuhija:

(a) jekk persuna hija suġġetta għall-Pjan tal-Pensjoni tal-Kanada jew għall-pjan tal-pensjoni komprensiv ta' provinċja tal-Kanada matul kwalunkwe perjodu ta' residenza fit-territorju ta' Malta, dak il-perjodu għandu jittqies bħala perjodu ta' residenza fil-Kanada għal dik il-persuna kif ukoll għall-konjuġi u d-dipendenti ta' dik il-persuna li joqogħdu miegħu jew magħha u li mhumiex soġġetti għal-leġislazzjoni ta' Malta minhabba l-impjieg;

(b) jekk persuna hija suġġetta għal-leġislazzjoni ta' Malta matul kwalunkwe perjodu ta' residenza fit-territorju tal-Kanada, dak il-perjodu m'għandux jittqies bħala perjodu ta' residenza fil-Kanada għal dik

il-persuna u għall-konjuġi u d-dipendenti ta' dik il-persuna li jirrisjedu miegħu jew magħha u li mhumiex soġġetti għall-Pjan tal-Pensjoni tal-Kanada jew għall-pjan komprensiv tal-pensjoni ta' provinċja tal-Kanada minhabba l-impjeg.

PART III
DISPOŻIZZJONIJIET DWAR BENEFIĊĊJI

KAPITOLU 1 - TOTALIZZANTI

Artikolu VIII - Perjodi taħt il-Legislazzjoni tal-Kanada u ta' Malta

1. Bla ħsara għall-paragrafu 5, jekk persuna mhijiex intitolata għal benefiċċju minhabba li ma tkunx temmet perjodi kredibbli suffiċjenti taħt il-legislazzjoni ta' Parti, l-intitolament għal dak il-benefiċċju għandu jkun determinat billi jiġu totalizzati dawn il-perjodi u dawk speċifikati fil-paragrafi 2, 3 u 4 ta' dan l-Artikolu, sakemm il-perjodi ma jikkoincidux.
2. (a) Għall-finijiet tad-determinazzjoni tad-dritt għal benefiċċju taħt l-Att dwar is-Sigurtà tax-Xjuħija tal-Kanada, perjodu kredibbli taħt il-legislazzjoni ta' Malta jew perjodu ta' residenza fit-territorju ta' Malta, wara l-età li fiha l-perjodi ta' residenza fil-Kanada huma kredibbli għall-finijiet ta' dak l-Att, għandhom jiġu kkunsidrati bħala perjodu ta' residenza fit-territorju tal-Kanada.

(b) Għall-finijiet tad-determinazzjoni tad-dritt għal benefiċċju taħt il-Pjan tal-Pensjoni tal-Kanada, sena kalendarja li tinkludi mill-inqas 13-il kontribuzzjoni fil-ġimgħa taħt il-legislazzjoni ta' Malta, kemm jekk imħallsa jew akkreditati, għandha titqies bħala sena li għaliha saru kontribuzzjonijiet taħt il-Pjan tal-Pensjoni tal-Kanada.
3. Għall-finijiet tad-determinazzjoni tad-dritt għal benefiċċju taħt il-legislazzjoni ta' Malta għajr pensjoni minhabba l-invalidità,

(a) sena kalendarja li hija perjodu kredibbli taħt il-Pjan tal-Pensjoni tal-Kanada għandha titqies bħala 52 ġimgħa ta' kontribuzzjonijiet taħt il-legislazzjoni ta' Malta;

(b) ġimgħa kalendarja wara s-7 ta' Mejju 1956 li hija perjodu kredibbli taħt l-Att dwar is-Sigurtà tax-Xjuħija tal-Kanada u li mhix parti minn perjodu kredibbli taħt il-Pjan tal-Pensjoni tal-Kanada għandha titqies bħala ġimgħa ta' kontribuzzjonijiet taħt il-legislazzjoni ta' Malta.
4. Għall-finijiet tad-determinazzjoni tad-dritt għal pensjoni minhabba l-invalidità taħt il-legislazzjoni ta' Malta, sena kalendarja li hija

perjodu kredibbli taht il-Pjan tal-Pensjoni tal-Kanada għandha titqies bhala 52 ġimgha ta' kontribuzzjonijiet taht il-leġislazzjoni ta' Malta, u kwalunkwe perjodu kredibbli taht l-Att dwar is-Sigurtà tax-Xjuħija tal-Kanada m'għandux jittiehed f'kunsiderazzjoni.

5. L-ebda totalizzazzjoni ta' perjodi kredibbli m'għandha ssir taht dan l-Artikolu sakemm:

- (a) fil-każ ta' Pensjoni ta' Żewġ Terzi (Irtirar) pagabbli taht il-leġislazzjoni ta' Malta, il-persuna koncernata ħallset mill-inqas 156 kontribuzzjoni taht il-leġislazzjoni ta' Malta wara t-22 ta' Jannar 1979;
- (b) fil-każ tal-Pensjoni tas-Superstiti (tar-Romol) pagabbli taht il-leġislazzjoni ta' Malta, ir-raġel tal-armla kkoncernata ħallas mill-inqas 156 kontribuzzjoni taht il-leġislazzjoni ta' Malta wara t-22 ta' Jannar 1979,
- (c) fil-każ ta' kwalunkwe pensjoni oħra pagabbli taht il-leġislazzjoni ta' Malta, il-persuna koncernata jew ir-raġel (kif inhu l-każ b'pensjoni fir-rigward tar-romol) ħallas mill-inqas 52 kontribuzzjoni wara s-7 ta' Mejju 1956; u
- (d) fil-każ ta' benefiċċju pagabbli taht il-leġislazzjoni tal-Kanada, il-persuna kkoncernata temmet perjodi kredibbli taht dik il-leġislazzjoni li jammontaw għal mill-inqas sena.

Artikolu IX - Perjodi taht il-Leġislazzjoni ta' Stat Terz

Jekk persuna mhijiex intitolata għal benefiċċju fuq il-bażi tal-perjodi kredibbli taht il-leġislazzjoni tal-Partijiet, totalizzati kif previst fl-Artikolu VIII, l-intitolament għal dak il-benefiċċju għandu jkun determinat billi jiġu totalizzati dawn il-perjodi u perjodi kredibbli taht il-leġislazzjoni ta' Stat terz li miegħu ż-żewġ Partijiet huma marbuta bi strumenti ta' sigurtà soċjali separati li jipprovdu għal perjodi ta' totalizzazzjoni.

KAPITOLU 2

BENEFIĊĊJU TAHT IL-LEĠISLAZZJONI TAL-KANADA

Artikolu X - Benefiċċji taht l-Att dwar is-Sigurtà tax-Xjuħija

1. Jekk persuna tkun intitolata għal pensjoni jew allowance tal-konjuġi biss permezz tal-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet totalizzanti tal-Kapitolu 1 ta' din il-Parti, l-istituzzjoni kompetenti tal-Kanada għandha tikkalkula l-ammont tal-pensjoni jew l-allowance tal-konjuġi pagabbli lil dik il-persuna f'konformità mad-dispożizzjonijiet tal-Att dwar is-Sigurtà tax-Xjuħija li jirregolaw il-ħlas ta' pensjoni parzjali jew

allowance tal-konjuġi, esklussivament fuq il-bażi tal-perjodu ta' residenza li jistgħu jiġu kkunsidrati taħt dak l-Att.

2. Il-Paragrafu 1 għandu japplika wkoll għal persuna li hija intitolata għal pensjoni fil-Kanada iżda li ma rrisjedietx fil-Kanada għal perjodu minimu meħtieġ mill-Att dwar is-Sigurtà tax-Xjuħija għall-intitolament għal pensjoni barra l-Kanada.

3. Minkejja kwalunkwe dispożizzjoni oħra ta' dan il-Ftehim,

(a) l-istituzzjoni kompetenti tal-Kanada m'għandhiex tkun responsabbli li tħallas pensjoni tas-Sigurtà tax-Xjuħija barra l-Kanada sakemm il-perjodi ta' residenza, meta totalizzati kif previst fil-Kapitolu 1 ta' din il-Parti, huma mill-inqas ugwali għall-perjodu minimu ta' residenza fil-Kanada meħtieġ mill-Att dwar is-Sigurtà tax-Xjuħija għall-intitolament għal pensjoni barra l-Kanada; u

(b) l-allowance tal-konjuġi u s-suppliment tad-dhul garantit għandhom jithallsu barra mill-Kanada biss sal-limitu permess mill-Att dwar is-Sigurtà tax-Xjuħija.

Artikolu XI - Benefiċċji taħt il-Pjan tal-Pensjoni tal-Kanada

Jekk persuna tkun intitolata għal benefiċċju biss permezz tal-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet totalizzanti tal-Kapitolu 1 ta' din il-Parti, l-istituzzjoni kompetenti tal-Kanada għandha tikkalkula l-ammont ta' benefiċċju pagabbli bil-mod li ġej:

(a) il-porzjon relatat mal-qligħ ta' tali benefiċċju għandu jiġi determinat f'konformità mad-dispożizzjonijiet tal-Pjan tal-Pensjoni tal-Kanada, esklussivament fuq il-bażi tal-qligħ pensjonabbli taħt dak il-Pjan; u

(b) il-porzjon b'rata fissa tal-benefiċċju għandu jkun determinat billi jiġi mmultiplikat:

(i) l-ammont tal-porzjoni b'rata fissa tal-benefiċċju determinat f'konformità mad-dispożizzjonijiet tal-Pjan tal-Pensjoni tal-Kanada

bil-

(ii) frazzjoni li tirrappreżenta l-proporzjoni tal-perjodi ta' kontribuzzjonijiet għall-Pjan tal-Pensjoni tal-Kanada fir-rigward tal-perjodu minimu ta' kwalifikazzjoni meħtieġ taħt dak il-Pjan biex jiġi stabbilit id-dritt għal dak il-benefiċċju, iżda fl-ebda każ dik il-frazzjoni ma għandha taqbeż il-valur ta' wieħed.

KAPITOLU 3
BENEFIĊĊJU TAHT IL-LEĠISLAZZJONI TA'
MALTA

Artikolu XII

1. Bla ħsara għad-dispożizzjonijiet tal-paragrafi 2 u 3 ta' dan l-Artikolu, jekk persuna tkun intitolata għal benefiċċju biss permezz tal-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet totalizzanti tal-Kapitolu 1 ta' din il-Parti, l-istituzzjoni kompetenti ta' Malta għandha tikkalkula l-ammont tal-pensjoni pagabbli lil dik il-persuna bil-mod li ġej:

(A) Pensjoni ta' Żewġ Terzi (Irtirar) u Pensjoni tas-Superstiti (tar-Romol) għandhom jiġu determinati f'konformità mad-dispożizzjonijiet tal-Att dwar is-Sigurtà Soċjali 1987, esklussivament fuq il-bażi ta':

(a) il-kontribuzzjonijiet imħallsa jew akkreditati f'Malta,
u

(b) id-dhul pensjonabbli kif definit f'dak l-Att; madankollu dak id-dhul pensjonabbli għandu jkun ikkalkulat biss fuq il-paga/salarju bażiku jew dhul nett, kif jista' jkun il-każ taht dak l-Att, li:

(i) qala jew irċieva f'Malta matul l-aħħar 10 snin kalendarji immedjatament qabel l-irtirar jew l-invalidità tiegħu jew tagħha skont il-każ, jew

(ii) jekk matul l-aħħar 10 snin kalendarji immedjatament qabel l-irtirar jew l-invalidità tiegħu jew tagħha kien residenti tal-Kanada jew ta' Stat terz li miegħu ż-żewġ Partijiet għandom Ftehim Reċiproku dwar is-sigurtà soċjali jew kienu residenti f'Malta imma eżenti mill-ħlas ta' kontribuzzjonijiet taht il-leġislazzjoni ta' Malta, qala jew irċieva f'Malta matul l-aħħar 10 snin kalendarji immedjatament qabel l-aħħar gurnata ta' impjieg/impjieg għal rasu tiegħu jew tagħha f'Malta; u

(B) kull pensjoni oħra, eskluża Pensjoni tal-Età, għandha tiġi stabbilita skont l-Att dwar is-Sigurtà Soċjali tal-1987, esklussivament fuq il-bażi tal-kontribuzzjonijiet imħallsa jew akkreditati f'Malta.

2. Fl-applikazzjoni tal-paragrafu 1, l-istituzzjoni kompetenti ta' Malta għandha l-ewwel tikkalkula l-ammont tal-benefiċċju teoretiku li jkun pagabbli jekk il-perjodi kredibbli taht il-leġislazzjoni tal-Kanada u ta' Malta, totalizzati kif previst fl-Artikolu VIII u, fejn meħtieġ, meta kkunsidrat il-perjodi fi Stat terz permezz tal-applikazzjoni tal-Artikolu IX, kienu perjodi kredibbli taht il-leġislazzjoni ta' Malta biss. Il-benefiċċju teoretiku hekk ikkalkulat għandu jkun prorata bil-frazzjoni li l-kontribuzzjonijiet totali stmati mħallsa jew ikkreditati taht il-

leġislazzjoni ta' Malta għandhom għan-numru ta' kontribuzzjonijiet totalizzati taht id-dispożizzjonijiet tal-Kapitolu 1.

PARTI IV
DISPOŻIZZJONIJIET AMMINISTRATTIVI U MIXXELLANJI

Artikolu XIII - Ftehim Amministrattiv

1. L-awtoritajiet kompetenti tal-Partijiet għandhom jistabbilixxu permezz ta' arrangament amministrattiv il-miżuri meħtieġa għall-applikazzjoni ta' dan il-Ftehim.
2. L-aġenziji ta' kollegament tal-Partijiet għandhom jiġu nominati f'dak l-arrangament.

Artikolu XIV

Skambju ta' Informazzjoni u Assistenza Reċiproka

1. L-awtoritajiet u istituzzjonijiet kompetenti responsabbli għall-applikazzjoni ta' dan il-Ftehim:
  - (a) għandhom, sal-limitu permess mil-leġislazzjoni li huma jamministraw, jikkomunikaw lil xulxin kull informazzjoni meħtieġa għall-applikazzjoni ta' dan il-Ftehim;
  - (b) għandhom joffru s-servizzi tagħhom lil xulxin u jipprovdur għajna lil xulxin fir-rigward tad-determinazzjoni jew il-ħlas ta' kwalunkwe benefiċċju taht dan il-Ftehim jew il-leġislazzjoni li għaliha japplika dan il-Ftehim bhallikieku l-kwistjoni kienet tinvolvi l-applikazzjoni tal-leġislazzjoni tagħhom stess;
  - (c) għandhom jikkomunikaw lil xulxin, malajr kemm jista' jkun, l-informazzjoni kollha dwar il-miżuri meħuda minnhom għall-applikazzjoni ta' dan il-Ftehim jew dwar bidliet fil-leġislazzjoni rispettiva tagħhom safejn dawn il-bidliet jaffettwaw l-applikazzjoni ta' dan il-Ftehim.
2. L-assistenza msemmija fis-sub-paragrafu 1(b) għandha tingħata mingħajr ħlas, bla ħsara għal kwalunkwe ftehim milhuq bejn l-awtoritajiet kompetenti tal-Partijiet għar-rimborż ta' ċerti tipi ta' spejjeż.
3. Sakemm l-iżvelar ma jkunx meħtieġ taht il-liġijiet ta' Parti, kwalunkwe informazzjoni dwar individwu li tiġi trasmessa skont dan il-Ftehim lil dik il-Parti mill-Parti l-oħra hija kunfidenzjali u għandha tintuża biss għall-finijiet tal-implimentazzjoni ta' dan il-Ftehim u l-leġislazzjoni li għaliha japplika dan il-Ftehim.

Artikolu XV - Eżamijiet Mediċi

Sogġett għal kwalunkwe kundizzjoni li tista' tiġi stabbilita f'arrangament amministrattiv konkluż skont l-Artikolu XIII,

(a) jekk istituzzjoni ta' Parti teħtieġ li applikant jew benefiċjarju li jirrisjedi fit-territorju tal-Parti l-oħra jgħaddi minn eżami mediku, tali eżami, fuq talba tal-istituzzjoni tal-ewwel Parti, għandu jkun irrangat jew imwettaq minn istituzzjoni tal-Parti l-oħra; u

(b) l-ispejjeż relatati ma' eżami mediku bħal dan, kemm jekk l-eżami jsir minn speċjalista jew tabib ġenerali, għandhom jiġihallu mill-istituzzjoni li tkun talbet l-eżami.

Artikolu XVI - Eżenzjonijiet jew Tnaqqis ta' Taxxi. Hlasijiet. Miżati jew Imposti

1. Kwalunkwe eżenzjoni minn jew tnaqqis ta' taxxi, drittijiet legali, tariffi konsulari jew hlasijiet amministrattivi li għalihom issir dispozizzjoni fil-leġislazzjoni ta' Parti b'konnessjoni mal-ħruġ ta' kwalunkwe ċertifikat jew dokument meħtieġ biex jiġi prodott għall-applikazzjoni ta' dik il-leġislazzjoni għandha testendi għal ċertifikati jew dokumenti meħtieġa biex jiġu prodotti għall-applikazzjoni tal-leġislazzjoni tal-Parti l-oħra.

2. Kwalunkwe atti jew dokumenti ta' natura uffiċjali meħtieġa li jkunu prodotti għall-applikazzjoni ta' dan il-Ftehim għandhom ikunu eżentati minn kwalunkwe awtentikazzjoni mill-awtoritajiet diplomatiċi jew konsulari u formalità simili.

Artikolu VXII - Lingwa ta' Komunikazzjoni

Għall-applikazzjoni ta' dan il-Ftehim, l-awtoritajiet kompetenti u l-istituzzjonijiet tal-Partijiet jistgħu jikkomunikaw direttament ma' xulxin fi kwalunkwe lingwa uffiċjali ta' kwalunkwe Parti.

Artikolu XVIII - Sottomissjoni ta' Talbiet. Avviżi jew Appelli

1. Kwalunkwe talba, avviż jew appell dwar id-determinazzjoni jew il-ħlas ta' benefiċċju taħt il-leġislazzjoni ta' Parti li kellha, għall-finijiet ta' dik il-leġislazzjoni, tiġi pprezentata f'perjodu preskritt lil awtorità jew istituzzjoni ta' dik il-Parti, iżda li tkun ipprezentata fl-istess perjodu lil awtorità jew istituzzjoni tal-Parti l-oħra, għandhom jiġu trattati bħallikieku ġew ipprezentati lill-awtorità jew istituzzjoni kompetenti tal-ewwel Parti.

2. Talba għal benefiċċju taħt il-leġislazzjoni ta' Parti għandha titqies bħala talba għall-benefiċċju korrispondenti taħt il-leġislazzjoni tal-Parti l-oħra, sakemm l-applikant:

(a) jitlob li titqies bħala applikazzjoni taħt il-leġislazzjoni tal-Parti l-oħra; jew

(b) jipprovdi informazzjoni fil-ħin tal-applikazzjoni li tindika li l-perjodi ta' kredibbiltà tlestew skont il-leġislazzjoni tal-Parti l-oħra.

3. Fi kwalunkwe każ li għalih japplika l-paragrafu 1 jew 2, l-awtorità jew l-istituzzjoni li lilha giet sottomessa t-talba, l-avviż jew l-appell għandha tibgħatha mingħajr dewmien lill-awtorità jew l-istituzzjoni tal-Parti l-oħra.

Artikolu XIX - Hlas ta' Benefiċċji

1. L-istituzzjoni kompetenti ta' Parti tista' twettaq l-obbligi tagħha taht dan il-Ftehim fil-munita ta' dik il-Parti.

2. Il-benefiċċji għandhom jithallsu lill-benefiċjarji ħielsa minn kwalunkwe tnaqqis għal spejjeż amministrattivi li jistgħu jsiru fil-hlas tal-benefiċċji.

Artikolu XX - Riżoluzzjoni ta' Diffikultajiet

1. L-awtoritajiet kompetenti tal-Partijiet għandhom isolvu, sa fejn hu possibbli, kwalunkwe diffikultà li tista' tinqala fl-interpretazzjoni jew l-applikazzjoni ta' dan il-Ftehim skont l-ispirtu u l-prinċipji fundamentali tiegħu.

2. Il-Partijiet għandhom jikkonsultaw minnufih fuq talba ta' waħda mill-Partijiet dwar kwistjonijiet li ma g'ewx solvuti mill-awtoritajiet kompetenti skont il-paragrafu 1.

3. Kwalunkwe tilwima bejn il-Partijiet dwar l-interpretazzjoni ta' dan il-Ftehim li ma g'ietx solvuta jew solvuta b'konsultazzjoni skont il-paragrafu 1 jew 2 għandha, fuq talba ta' waħda mill-Partijiet, tiġi sottomessa għal arbitraġġ.

4. Sakemm il-Partijiet ma jiddeterminawx mod ieħor, it-tribunal tal-arbitraġġ għandu jkun magħmul minn tliet arbitri, li minnhom kull Parti tahtar wieħed u ż-żewġ arbitri hekk mahtura għandhom jahtu terz li għandu jaġixxi bħala President; sakemm jekk iż-żewġ arbitri jonqsu li jaqblu, il-President tal-Qorti Internazzjonali tal-Ġustizzja għandu jintalab jahtar il-President.

5. L-arbitri għandhom jiddeterminaw il-proċeduri tagħhom stess.

6. Id-deċiżjoni tal-arbitri għandha tkun finali u vinkolanti.

Artikolu XXI - Ftehim ma' Provinċja tal-Kanada

L-awtorità relevanti ta' Malta u provinċja tal-Kanada tista' tikkonkludi ftehimiet li jikkonċernaw kwalunkwe kwistjoni ta' sigurtà soċjali fi hdan ġurisdizzjoni provinċjali fil-Kanada sakemm

dawk il-ftehimiet ma jkunux inkonsistenti mad-dispożizzjonijiet ta' dan il-Ftehim.

PARTI V
DISPOŻIZZJONIJIET TRANSITORJI U FINALI

Artikolu XXII - Dispożizzjonijiet Transitorji

1. Sakemm ma jkunx ipprovdut mod ieħor f'dan il-Ftehim, kwalunkwe perjodu kredibbli li jkun tlesta qabel id-data tad-dħul fis-seħħ ta' dan il-Ftehim għandu jiġi kkunsidrat għall-iskop li jiġi ddeterminat id-dritt għal benefiċċju taħt il-Ftehim.
2. L-ebda dispożizzjoni ta' dan il-Ftehim ma għandha tagħti xi dritt li tirċievi ħlas ta' benefiċċju għal perjodu qabel id-data tad-dħul fis-seħħ tal-Ftehim.
3. Bla ħsara għall-paragrafu 2, benefiċċju, għajr ħlas ta' somma f'daqqa, għandu jiġiħallas taħt dan il-Ftehim fir-rigward ta' avvenimenti li graw qabel id-data tad-dħul fis-seħħ tal-Ftehim.

Dħul fis-Seħħ u Tmiem

1. Dan il-Ftehim għandu jidhol fis-seħħ, wara l-konkluzjoni tal-ftehim amministrattiv imsemmi fl-Artikolu XIII, fl-ewwel jum tat-tieni xahar wara x-xahar li fih kull Parti tkun irċeviet mingħand il-Parti l-oħra notifika bil-miktub li kkonformat mar-rekwiziti statutorji u kostituzzjonali kollha għad-dħul fis-seħħ ta' dan il-Ftehim.
2. Dan il-Ftehim għandu jibqa' fis-seħħ mingħajr ebda limitazzjoni fuq it-tul ta' żmien tiegħu. Tista' tiġi ddenunzjata fi kwalunkwe ħin minn kwalunkwe Parti li tagħti avviż ta' 12-il xahar bil-miktub lill-Parti l-oħra.
3. Fil-każ ta' terminazzjoni ta' dan il-Ftehim, kull dritt akkwistat minn persuna skont id-dispożizzjonijiet tal-Ftehim għandu jinżamm u għandhom isiru negozjati għas-soluzzjoni ta' kwalunkwe drittijiet fil-kors tal-akkwist bis-saħħa ta' dawk id-dispożizzjonijiet.

B'XHIEDA TA' DAN, is-sottoskritti, debitament awtorizzati għal dan mill-Gvernijiet rispettivi tagħhom, iffirmaw dan il-Ftehim.

Magħmul f'żewġ kopji f'dan il-jum fil-lingwa Ingliża u dik Franciża, kull test ikun ugwalment awtentiku.

Għall-Gvern tal-Kanada

Għall-Gvern tar-Repubblika ta' Malta

Dan il-ftehim daħal fis-seħħ fl-4 ta' April 1991